

Trịnh Công Sơn - Biển nhớ tên anh gọi về....

19:04 01/04/2026

Hôm nay là kỷ niệm 25 năm ngày nhạc sĩ Trịnh Công Sơn “rời cõi tạm” (1/4/2001-1/4/2026). Sinh thời, Trịnh Công Sơn từng sống, học tập, làm việc, sáng tác ở nhiều địa phương. Trong đó, Quy Nhơn (Gia Lai) là một trong những nơi ông để lại những dấu ấn sâu đậm nhất. Và hôm nay, biển Quy Nhơn vẫn không quên gọi tên người nhạc sĩ tài hoa – tác giả của ca khúc Biển Nhớ...

Những dấu ấn Trịnh tại Quy Nhơn

Theo nhiều nguồn tư liệu và qua ký ức của bạn bè, đồng môn, đồng nghiệp, sinh thời, nhạc sĩ Trịnh Công Sơn từng sống, học tập, làm việc, sáng tác ở nhiều nơi, như: Đắk Lắk, Thừa Thiên Huế, Quy Nhơn (Gia Lai), Đà Lạt (Lâm Đồng), Sài Gòn - TP Hồ Chí Minh.... Trong đó, phố biển Quy Nhơn là một trong những nơi ông để lại nhiều dấu ấn sâu đậm nhất...

Theo đó, những năm đầu thập niên 60 của thế kỷ XX, Trịnh Công Sơn từng theo học Khóa Giáo học Bổ túc tại Trường Sư phạm Quy Nhơn (SPQN). Thời gian này, Trịnh ở trọ một số nơi; từng sống, sinh hoạt, học tập và sáng tác... Đáng lưu ý, thời gian ở Quy Nhơn, Trịnh Công Sơn đã cho ra đời khá nhiều tác phẩm âm nhạc và những ca khúc nổi tiếng...

Nhạc sĩ Trịnh Công Sơn (thứ 2 từ trái qua) đang giao lưu với người hâm mộ tại quán café Thu Vàng.

Nhân kỷ niệm 25 năm ngày nhạc sĩ Trịnh Công Sơn “rời cõi tạm”, chúng tôi đã tìm đến những địa chỉ từng lưu dấu ấn sâu đậm của ông tại Quy Nhơn. Qua đó, chúng tôi đã phát hiện một số tư liệu khá thú vị liên quan đến giai đoạn sống, học tập, sáng tác của Trịnh Công Sơn tại thành phố biển...

Theo một số tư liệu, tháng 4/1962, Trịnh Công Sơn từ Huế vào học tại Trường SPQN. Bấy giờ, giáo sinh chỉ cần có bằng Trung học đệ nhất cấp (tương đương lớp 9) là được vào học. Nhưng, một số tư liệu khác lại cho biết: Trịnh Công Sơn học Trường SPQN khóa 1963-1964. Tuy nhiên, theo tài liệu của nhà báo Trần Đình Thái (tác giả của sách “Ai có về Quy Nhơn”) thì Trường SPQN thành lập vào ngày 10/5/1962 và đến ngày 3/10/1962 thì trụ sở trường mới khánh thành...

Tác giả (bìa trái) đang trao đổi với ông Trần Đình Trắc.

Chúng tôi đã tìm gặp ông Trần Đình Trắc (87 tuổi), nguyên là phụ trách Phòng Hành chính & Quản trị Trường SPQN để tìm hiểu. Ông Trần Đình Trắc cho biết: Trường SPQN khi đó đào tạo 2 hệ: Giáo viên tiểu học và Giáo học Bổ túc. Trong đó, hệ Giáo viên tiểu học chỉ cần có bằng Trung học đệ nhất cấp (phải thi), với thời gian học 1 năm; ngược lại, hệ Giáo học Bổ túc, lấy thí sinh có bằng Tú tài trở lên (không phải thi); thời gian học 2 năm. Trịnh Công Sơn thuộc hệ đào tạo này (vì đã có bằng Tú tài).

Còn theo ông Lê Thanh Tuyền, thành viên Ban liên lạc Cựu giáo sinh SPQN tại Bình Định thì cho biết: Khóa đầu tiên vào học trường SPQN có khoảng 300 giáo sinh, trong đó số giáo sinh người Huế chiếm khoảng 60% là người Huế, còn lại là người của các tỉnh Bình Định, Phú Yên, Khánh Hòa, Gia Lai, Kon Tum...

Cũng theo ông Trần Đình Trắc, thời gian học trường SPQN, ban đầu Trịnh Công Sơn và 2 người bạn ở trọ tại căn nhà số 70 Gia Long (nay là 134-136 Trần Hưng Đạo - TP Quy Nhơn). Sau đó, Trịnh Công Sơn chuyển đến ở tại nhà một người bà con ở gần rạp Kim Khánh (nay là khu vực Hội trường Quang Trung và Trung tâm Điện ảnh - Điện máy Quốc Khánh - phường Quy Nhơn). Tại đây, Trịnh Công Sơn thường uống café ở quán Phi Điệp, nằm trên đường Phan Bội Châu (nay là khu vực Công ty Xổ số kiến thiết tỉnh Gia Lai).

Đáng lưu ý, thời gian sống và học tập ở Quy Nhơn là giai đoạn mà Trịnh Công Sơn đã cho ra đời khá nhiều tác phẩm hay. Tiêu biểu trong số này là các ca khúc: *Tiếng hát dĩa tràng*, *Biển nhớ*, *Nhìn những mùa thu đi*, *Nắng thủy tinh*, *Chiều một mình qua phố*, *Cát bụi*, *Vết lằn trầm...* Trong số này, nổi tiếng nhất là

ca khúc *Biển nhớ*, với những ca từ ““Ngày mai em đi/Biển nhớ tên em gọi về/Gọi hồn liễu rủ lê thê/Gọi bờ cát trắng đêm khuya”...”

Theo nhà giáo, nhà văn Nguyễn Thị Thanh Thúy - Ban Mai, nguyên giảng viên Trường Đại học Quy Nhơn - tác giả của tập sách “Trịnh Công Sơn - Vết chân dã tràng”, cho biết: “Những tình ca của Trịnh Công Sơn đã gây kinh ngạc cho mọi người thời đó... Những hình ảnh của Trịnh Công Sơn đậm nét siêu thực, với những ca từ lạ hóa hình ảnh đời thường, đã đánh thức cả một thế hệ. Lạ từ nhan đề tới hình ảnh tân kỳ trong lời ca như: *Diễm Xưa*, *Tuổi đá buồn*, *Lời buồn thánh*. Rồi những hình ảnh mắt xanh xao, hồn xanh buốt, hai bàn tay đói, bàn tay chặn gió mưa...

Biển mãi nhớ tên anh

Cũng qua các tư liệu và qua hồi ức của các vị bạn hữu, đồng môn, đồng nghiệp, một trong những dấu ấn sâu đậm nhất của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn đối với phố biển Quy Nhơn là quán café Thu Vàng (ở 70 Trần Cao Vân - phường Quy Nhơn)...

Một đêm nhạc Trịnh tại quán café Thu Vàng.

Trao đổi với chúng tôi, chị Trần Thị Thu Trang, nguyên chủ quán Thu Vàng cho biết: Thu Vàng là quán café duy nhất ở Quy Nhơn khi đó chuyên tổ chức hát nhạc Trịnh. Không chỉ có vậy, cứ đúng 28/2, Thu Vàng lại tổ chức đêm nhạc mừng sinh nhật Trịnh Công Sơn. Điều đáng nói, hoạt động của Thu Vàng được Báo Tuổi Trẻ viết bài giới thiệu. Và thông tin về Thu Vàng được nhạc sĩ Trịnh Công Sơn đọc được. Ông đã rất xúc động và nguyện sẽ tìm cách ra thăm café Thu

Vàng...

Và cuối cùng, điều đó đã trở thành hiện thực vào cuối năm 1998. Theo đó, nhân kỷ niệm 396 năm phủ thành Quy Nhơn và 100 năm đô thị tỉnh lỵ Bình Định, từ TP Hồ Chí Minh, nhạc sĩ Trịnh Công Sơn đã ra Quy Nhơn dự Lễ và ông đã tìm đến quán café Thu Vàng. Cùng đi với Trịnh Công Sơn còn có các nhạc sĩ: Tôn Thất Lập, Thanh Tùng, Hoàng Hiệp, Nguyễn Văn Hiền, Trần Long Ẩn, Nguyễn Ngọc Thiện...

Còn nhạc sĩ Phạm Ghi - người phụ trách chương trình ca nhạc tại café Thu Vàng thì bồi hồi nhớ lại: “Sự xuất hiện của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn ở quán Thu Vàng khi đó quả là một sự kiện. Điều bất ngờ là rất đông khán giả Quy Nhơn đã thông tin cho nhau biết và kéo đến quán rất đông. Tại đây, nhạc sĩ Trịnh Công Sơn đã bồi hồi kể lại kỷ niệm những ngày tháng mà ông đã sống, học tập, sáng tác ở Quy Nhơn, ở Trường SPQN... Đặc biệt, ông đã hát tặng khán giả thành phố biển Quy Nhơn những ca khúc “vang bóng một thời”...

Vâng, có thể khẳng định: Trịnh Công Sơn là một trong những nhạc sĩ để lại nhiều dấu ấn thật sâu đậm nhất đối với phố biển Quy Nhơn. Vì thế, cuối năm 2018, HĐND tỉnh Bình Định (nay là Gia Lai) đã thống nhất lấy tên Trịnh Công Sơn đặt cho con đường mới mở, gần với Trường SPQN (nay là Trường Đại học Quy Nhơn) - ngôi trường mà xưa kia nhạc sĩ từng học tập.

Tượng Trịnh Công Sơn tại phố biển Quy Nhơn.

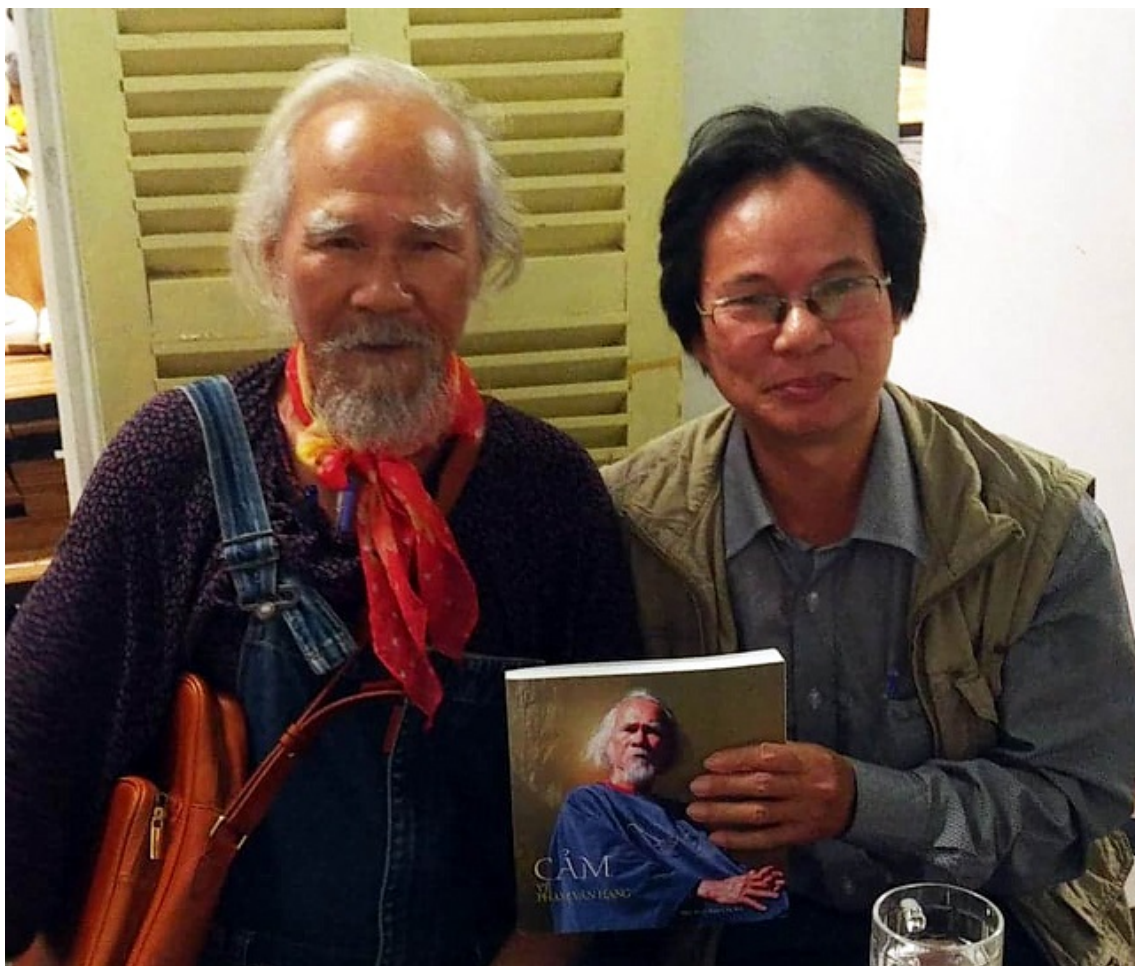
Tiếp đó, tháng 10/2020, tại khuôn viên Công viên Thiếu nhi (đoạn giữa khách sạn Hải Âu và khách sạn Hoàng Yến, đường An Dương Vương, phường Quy Nhơn), UBND tỉnh Bình Định (nay là Gia Lai) đã tổ chức khánh thành tượng nghệ thuật nhạc sĩ Trịnh Công Sơn và bức phù điêu khắc ca từ ca khúc *Biển Nhớ*...

Biểu tượng “Từ trái tim đến trái tim”

Đặc biệt, theo ông Lê Thanh Tuyền cho biết: Nhân kỷ niệm 60 năm Trường SPQN (1962-2022), được sự thống nhất của HĐQT Trường Đại học Quy Nhơn, Ban liên lạc đã xúc tiến việc xây dựng một cụm biểu tượng Trường SPQN. Công trình có tên gọi “Từ trái tim đến trái tim” do điêu khắc gia Phạm Văn Hạng, một trong những người bạn của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn sáng tác và thể hiện.

Trao đổi với phóng viên, điêu khắc gia Phạm Văn Hạng cho biết: Ý nghĩa của cụm biểu tượng là “Từ trái tim đến trái tim - Bốn phương cùng về hội tụ tại Quy Nhơn”....

Tác giả và điêu khắc gia Phạm Văn Hạng.

Theo đó, công trình Biểu tượng có 13 cánh chim tượng trưng cho 13 khóa đào tạo từ khi thành lập (1962) đến khi trường đổi tên (1975). Đồng thời, trên Biểu tượng còn có tấm bảng vinh danh nhạc sĩ Trịnh Công Sơn – cựu giáo sinh khóa 1 của Trường SPQN (năm 1962). Dưới chân Biểu tượng được rải sỏi để thể hiện câu hát nổi tiếng của Trịnh Công Sơn: *"Ngày sau sỏi đá cũng cần có nhau"*...

Một ngày cuối tháng 3/2026, nhân kỷ niệm 25 năm ngày nhạc sĩ Trịnh Công Sơn “rời cõi tạm”, chúng tôi thực hiện một chuyến “du lịch về nguồn”, tham quan một số địa chỉ mà nhạc sĩ họ Trịnh từng sống, học tập, sáng tác... Đó là rạp Kim Khánh, Hội trường Quy Nhơn, khu giảng đường Trường SPQN, khu ký túc xá Trường SPQN và bãi biển Quy Nhơn... Và, khi đi ngang qua khu tượng nghệ thuật Trịnh Công Sơn, bất chợt một giai điệu quen thuộc bỗng vọng về, ngân nga... *"Ngày mai anh đi/Biển nhớ tên anh gọi về/Gọi hồn liễu rủ lê thê/Gọi bờ cát trắng đêm khuya"*...

Vâng, nhạc sĩ Trịnh Công Sơn đã “rời cõi tạm” tròn 25 năm... Song, người dân phố biển Quy Nhơn và những người yêu nhạc Trịnh vẫn nhớ mãi về người nhạc sĩ tài hoa.../.

Viết Hiền

